UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

22 päivänä marraskuuta 2012 *

Muutoksenhaku — Kumoamiskanne komission päätöksestä, joka koskee sakon vahvistamista sinetin murtamisen vuoksi — Todistustaakka — Todisteiden huomioon ottaminen vääristyneellä tavalla — Perusteluvelvollisuus — Sakon määrä — Täysi harkintavalta — Suhteellisuusperiaate

Asiassa C-89/11 P,

jossa on kyse Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklan nojalla 25.2.2011 tehdystä valituksesta,

E.ON Energie AG, kotipaikka München (Saksa), edustajinaan Rechtsanwalt A. Röhling, Rechtsanwalt F. Dietrich ja Rechtsanwalt R. Pfromm,

valittajana,

ja jossa vastapuolena on

Euroopan komissio, asiamiehinään A. Bouquet, V. Bottka ja R. Sauer, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: tuomarit R. Silva de Lapuerta, joka hoitaa kolmannen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, K. Lenaerts (esittelevä tuomari), G. Arestis, J. Malenovský ja D. Šváby,

julkisasiamies: Y. Bot,

kirjaaja: hallintovirkamies A. Impellizzeri,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 19.4.2012 pidetyssä istunnossa esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 21.6.2012 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Valituksellaan E.ON Energie AG (jäljempänä E.ON Energie) vaatii unionin tuomioistuinta kumoamaan unionin yleisen tuomioistuimen asiassa T-141/08, E.ON Energie vastaan komissio, 15.12.2010 antaman tuomion (Kok., s. II-5761; jäljempänä valituksenalainen tuomio), jolla tämä hylkäsi valittajan kanteen,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

jossa vaadittiin neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2003 23 artiklan 1 kohdan e alakohdan perusteella sinetin murtamisen vuoksi määrättävän sakon vahvistamisesta 30.1.2008 tehdyn komission päätöksen K(2008) 377 lopullinen (Asia COMP/B-1/39.326 – E.ON Energie AG), jonka tiivistelmä julkaistiin Euroopan unionin virallisessa lehdessä (EUVL C 240, s. 6; jäljempänä riidanalainen päätös), kumoamista.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

2 [EY] 81 ja [EY] 82 artiklassa vahvistettujen kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta 16.12.2002 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2003 (EYVL 2003, L 1, s. 1) 20 artiklan 2 kohdan d alakohdassa säädetään, että ”virkamiehillä ja muilla mukana olevilla henkilöillä, jotka komissio on valtuuttanut tekemään tarkastuksen, on oikeus sinetöidä kaikki yrityksen tilat ja kirjanpito tai asiakirjat siksi ajaksi ja siltä osin kuin on tarpeen tarkastuksen suorittamiseksi”.

3 Asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 1 kohdan e alakohdan nojalla ”komissio voi päätöksellään määrätä yrityksille tai yritysten yhteenliittymille sakon, joka on enintään yksi prosentti edellisen tilikauden liikevaihdosta, jos tahallisesti tai tuottamuksellisesti – – komission valtuuttamien virkamiesten tai muiden mukana olevien henkilöiden 20 artiklan 2 kohdan d alakohdan nojalla asettamat sinetit on murrettu”.

4 Kyseisen asetuksen 23 artiklan 2 kohdan mukaan komissio voi päätöksellään määrätä yrityksille tai yritysten yhteenliittymille sakon, jos ne tahallaan tai tuottamuksesta rikkovat EY 81 artiklan tai EY 82 artiklan määräyksiä; kunkin rikkomiseen osallisen yrityksen tai yritysten yhteenliittymän osalta sakko on enintään 10 prosenttia sen edellisen tilikauden liikevaihdosta.

Asian tausta

5 Komissio määräsi 24.5.2006 tekemällään päätöksellä asetuksen N:o 1/2003 20 artiklan mukaisesti tarkastuksesta E.ON AG:n ja tämän määräysvallassa olevien yritysten tiloissa tutkiakseen niiden osallistumista kilpailua rajoittaviin sopimuksiin koskevien epäilyjen paikkansapitävyyden. Tarkastus valittajana olevan E.ON Energien Münchenissä (Saksa) sijaitsevissa tiloissa alkoi 29.5.2006 iltapäivällä. Saatuaan tiedon tarkastuspäätöksestä E.ON Energie ilmoitti, ettei se vastusta tarkastusta.

6 Tarkastuksen toteuttivat neljä komission edustajaa ja kuusi Bundeskartellamtin (Saksan kilpailuviranomainen) edustajaa. Asiakirjoja, jotka kyseiset edustajat valitsivat 29.5.2006 toteutetun tarkastuksen aikana yksityiskohtaisempaa tutkintaa varten, säilytettiin huoneessa G.505, jonka E.ON Energie antoi komission käyttöön. Koska tarkastusta ei saatu päätökseen saman päivän aikana, tarkastusryhmän vastuuhenkilö sulki avaimella kyseisen huoneen oven, joka koostui lakatuista äänieristetyistä levyistä ja eloksoidusta alumiinista valmistetusta karmista, ja kiinnitti siihen virallisen turvasinetin, jonka koko oli 90 x 60 mm (jäljempänä riidanalainen sinetti). Sen pinta-alasta noin kaksi kolmasosaa oli kiinnitetty ovilevyn ja loput oven karmin päälle. Sinetin kiinnittämisestä laadittiin pöytäkirja, jonka allekirjoittivat komission, Bundeskartellamtin ja E.ON Energien edustajat. Tämän jälkeen tarkastajat poistuivat E.ON Energien tiloista ottaen mukaansa heille annetun huoneen G.505 avaimen. Vastauksena tiedusteluun E.ON Energie totesi, kuten riidanalaisen päätöksen 19 perustelukappaleesta ilmenee, että käytössä oli komissiolle annetun avaimen lisäksi 20 yleisavainta, joilla pääsi huoneeseen G.505.

7 Riidanalainen sinetti oli sininen tarra, jonka ylä- ja alareunassa oli keltaisia viivoja ja Euroopan lipun keltaisia tähtiä. Alemmassa keltaisessa alueessa oli teksti, jonka mukaan komissio voi määrätä sakon, jos sinetti murretaan. Riidanalaisessa sinetissä käytetyn turvakalvon oli valmistanut 3M Europe SA -niminen yhtiö (jäljempänä 3M) joulukuussa 2002.

8 Jos riidanalaisen sinetin kaltainen muovista valmistettu sinetti murretaan, valkoinen liima, jolla sinetti kiinnitetään alustaan, muodostaa sinetin pinnalle tekstejä ”VOID”, jotka ovat kooltaan noin 12 Didot-pistettä (noin 5 mm) ja jotka jakautuvat tasaisesti tarran koko pinnalle. Irrotettu sinetti tulee näiltä alueilta läpinäkyväksi, jolloin tekstit ”VOID” näkyvät myös sinetin päältä.

9 Tarkastusryhmä totesi palattuaan paikalle 30.5.2006 aamulla noin kello 8.45, että riidanalainen sinetti, joka oli edelleen kiinnitettynä huoneen G.505 oveen, oli muuttunut.

10 Noin kello 9.15 tarkastusryhmän vastuuhenkilö avasi huoneen G.505 oven. Oven avaaminen aiheutti riidanalaisen sinetin ovilevyyn liimatun osan irtoamisen, kun taas toinen osa pysyi liimattuna oven karmiin.

11 Sinetin murtamisesta laadittiin pöytäkirja, jossa todetaan muun muassa seuraavaa:

”– –

— [Riidanalainen] sinetti oli kokonaisuudessaan liikkunut noin 2 mm pysty- ja sivusuunnassa, ja liimajälkiä näkyi [riidanalaisen] sinetin alapuolella ja oikealla puolella.

— Teksti ’VOID’ oli selvästi nähtävissä [riidanalaisen] sinetin koko pinnalla, ja [riidanalainen] sinetti oli edelleen oven karmin päällä eikä ollut repeytynyt.

— Sen jälkeen, kun komission [virkamies] (M. K.) oli avannut oven, minkä aikana [riidanalainen] sinetti säilyi ennallaan eli se ei repeytynyt, tekstistä ’VOID’ näkyi valkoisia jälkiä [riidanalaisen] sinetin takapuolella (liimapinta).

— Kun sinetti irtoaa, valkoinen teksti ’VOID’ jää yleensä alustaan, mikä tapahtui suurelta osin käsiteltävässä tapauksessa, sillä teksti näkyi todellakin oven pinnassa.

— Useita valkoisia jälkiä oli kuitenkin myös [riidanalaisen] sinetin liimapinnalla, ei niillä [riidanalaisen] sinetin takapuolen läpinäkyvillä alueilla, joilla näkyi tekstejä ’VOID’, vaan näiden alueiden vieressä.”

12 Sinetin murtamisesta laaditun pöytäkirjan allekirjoittivat komission edustaja ja Bundeskartellamtin edustaja. E.ON Energie kieltäytyi allekirjoittamasta sitä.

13 Riidanalaisesta sinetistä otettiin 30.5.2006 iltapäivällä digitaalisia kuvia matkapuhelimen kameralla.

14 E.ON Energie antoi 31.5.2006 ”sinetin kiinnittämisestä 30.5.2006 laadittuun pöytäkirjaan lisäselvityksen”, jonka sanamuoto on seuraava:

”1. Oven avaamisen jälkeen mitään muutoksia ei todettu huoneeseen varastoitujen asiakirjojen osalta.

2. Kun [riidanalainen] sinetti poistettiin 30.5.2006 illalla ennen sen korvaamista uudella, karmin päällä oleva teksti ’VOID’ ei ollut lainkaan pyyhkiytynyt pois.

3. K oli läsnä [riidanalaista] sinettiä kiinnitettäessä edellisiltana, ja hänestä vaikutti siltä, että sinetin kiinnittäminen kesti huomattavan kauan.”

15 Komissio esitti 9.8.2006 E.ON Energielle tietojensaantipyynnön asetuksen N:o 1/2003 18 artiklan mukaisesti. E.ON Energie vastasi siihen 23.8.2006 päivätyllä kirjeellä. Tietojensaantipyyntöjä osoitettiin lisäksi 29.8.2006 3M:lle, 31.8.2006 E.ON Energien tiloissa riidanalaisten tosiseikkojen tapahtuessa toimineelle siivousyritykselle (jäljempänä siivousyritys) ja 1.9.2006 E.ON Energien vartiointiyksikölle.

16 Tarkastusryhmän kymmenen jäsentä täytti kyselylomakkeet, jotka liittyivät heidän havaintoihinsa riidanalaisen sinetin kiinnittämisestä ja sen tilasta 30.5.2006 aamulla.

17 Komissio osoitti 2.10.2006 E.ON Energielle väitetiedoksiannon. Käytettävissään olleiden tietojen perusteella se totesi muun muassa, että riidanalainen sinetti oli murrettu ja että E.ON Energien oli katsottava olevan siitä vastuussa, koska kyseinen rakennus oli sen määräysvallassa.

18 E.ON Energie esitti 13.11.2006 huomautuksensa väitetiedoksiannosta.

19 E.ON Energien pyynnöstä kuulemismenettelystä vastaava neuvonantaja toteutti 6.12.2006 suullisen kuulemisen, johon myös 3M osallistui.

20 Komission pyynnöstä 3M vahvisti 21.12.2006 kirjallisesti tiettyjä suullisessa kuulemisessa esitettyjä toteamuksia.

21 Hallinnollisen menettelyn aikana E.ON Energie toimitti komissiolle kolme luonnontieteellisen ja lääketieteellisen instituutin (jäljempänä instituutti) asiantuntijalausuntoa.

22 Instituutti laati 21.3.2007 ensimmäisen asiantuntijalausunnon, jossa analysoitiin riidanalaisen sinetin reaktioita leikkaaviin ja kuoriviin voimiin.

23 Komissio antoi 11.4.2007 Kr:lle, joka on liimaustekniikoiden ja muovien käyttäytymisen valantehnyt asiantuntija, tehtäväksi laatia kertomuksen tietyistä riidanalaisen sinetin toiminnan ja käsittelyn yksityiskohdista. Hän laati ensimmäisen kertomuksensa 8.5.2007.

24 Instituutti laati 15.5.2007 toisen asiantuntijalausunnon, jossa analysoitiin riidanalaisen sinetin reaktioita leikkaaviin voimiin vedettäessä ja puristettaessa sekä kuoriviin voimiin Synto-nimisen puhdistusaineen (jäljempänä Synto) vaikutuksen jälkeen; E.ON Energie väittää, että siivousyritys oli käyttänyt kyseistä puhdistusainetta oveen, johon riidanalainen sinetti oli kiinnitetty.

25 Komissio antoi 6.6.2007 päivätyllä kirjeellä E.ON Energielle tiedon väitetiedoksiannon jälkeen vahvistetuista uusista tosiseikoista tukeutuen 3M:n toteamuksiin ja Kr:n ensimmäiseen kertomukseen ja antoi sille mahdollisuuden esittää tältä osin kirjallisia huomautuksia.

26 E.ON Energie toimitti 6.7.2007 komissiolle kirjalliset huomautukset ja pyysi uutta suullista kuulemista. Tämä pyyntö hylättiin.

27 E.ON Energie toimitti 1.10.2007 komissiolle instituutin kolmannen asiantuntijalausunnon, joka oli päivätty 27.9.2007 ja jossa analysoitiin riidanalaisen sinetin reaktioita kuoriviin voimiin vanhentumisen, Synton ja ilmankosteuden vaikutuksesta.

28 Komissio antoi tämän jälkeen Kr:n tehtäväksi kommentoida kantajan 6.7.2007 päivättyyn kirjeeseen ja instituutin toiseen ja kolmanteen asiantuntijalausuntoon sisältyviä väitteitä ja huomautuksia. Kr. laati toisen kertomuksensa 20.11.2007.

29 Komissio antoi 23.11.2007 päivätyllä kirjeellä E.ON Energielle tiedon komission 6.6.2007 päivätyn kirjeen lähettämisen jälkeen vahvistetuista uusista tosiseikoista. Se antoi samalla E.ON Energielle oikeuden tutustua merkityksellisiin asiakirjoihin ja erityisesti Kr:n toiseen kertomukseen.

30 E.ON Energie otti 10.12.2007 kantaa 23.11.2007 lähetettyihin asiakirjoihin.

31 Komissio vastaanotti 15.1.2008 E.ON Energieltä toisen kirjeen, johon oli liitetty niiden 20 henkilön valaehtoiset ilmoitukset, joiden hallussa E.ON Energien mukaan oli avain, jolla oli mahdollista päästä huoneeseen G.505 29.5.2006 illalla (jäljempänä avainten haltijat). Nämä henkilöt vahvistivat näissä ilmoituksissa, että kyseisellä ajanjaksolla eli 29.5.2006 kello 19:n ja 30.5.2006 kello 9.30:n välisenä aikana joko he eivät olleet rakennuksessa G tai he eivät olleet avanneet kyseisen huoneen ovea.

32 Komissio teki 30.1.2008 riidanalaisen päätöksen.

33 Riidanalaisen päätöksen päätösosassa todetaan seuraavaa:

”1 artikla

E.ON Energie – – on murtanut komission virkamiesten asetuksen N:o 1/2003 20 artiklan 2 kohdan d alakohdan mukaisesti kiinnittämän sinetin ja on vähintään tuottamuksellisesti rikkonut saman asetuksen 23 artiklan 1 kohdan e alakohtaa.

2 artikla

1 artiklassa mainitun kilpailusääntöjen rikkomisen vuoksi E.ON Energie – –:lle määrätään 38 000 000 euron suuruinen sakko.

– –”

Menettely unionin yleisessä tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio

34 E.ON Energie nosti unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 15.4.2008 toimittamallaan kannekirjelmällä kanteen, jossa vaadittiin riidanalaisen päätöksen kumoamista ja toissijaisesti määrätyn sakon määrän alentamista kohtuulliselle tasolle. Se esitti vaatimustensa tueksi yhdeksän kanneperustetta.

35 Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi kaikki yhdeksän kanneperustetta.

36 Unionin yleinen tuomioistuin tarkasteli valituksenalaisen tuomion 48–64 kohdassa ensimmäistä kanneperustetta, jonka mukaan todistustaakkaa on sovellettu virheellisesti. Se muistutti, että oikeuskäytännön mukaan erityisesti käsitellessään sakkopäätöksen kumoamista koskevaa kannetta tuomioistuin ei voi todeta, että komissio on näyttänyt rikkomisen toteen oikeudellisesti riittävällä tavalla, jos sillä on tämän seikan osalta yhä epäilyksiä, ja tämä perustuu syyttömyysolettaman periaatteeseen, sellaisena kuin se ilmenee muun muassa Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen 6 artiklan 2 kappaleesta sekä Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklasta. Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi E.ON Energien esittämän väitteen, joka perustuu väitettyyn analogiaan yhdenmukaistettuihin menettelytapoihin liittyvän oikeuskäytännön kanssa – jonka mukaan on riittävää, että yritys esittää perustelut, jotka valaisevat eri tavalla komission toteamia tosiseikkoja, joiden perusteella se totesi kilpailusääntöjä rikotun – ja huomautti, ettei tätä oikeuskäytäntöä voida soveltaa, kun komissio tukeutuu välittömiin todisteisiin. Muulloin kuin tilanteessa, jossa yritys ei voi toimittaa päinvastaista todistetta komission itsensä käyttäytymisen vuoksi, kyseisen yrityksen tehtävänä on osoittaa oikeudellisesti riittävällä tavalla yhtäältä sen seikan olemassaolo, johon se vetoaa, ja toisaalta se, että tämä seikka kyseenalaistaa niiden todisteiden todistusarvon, joihin komissio tukeutuu.

37 Esillä olevassa asiassa unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi E.ON Energien väitteen, jonka mukaan komission piti osoittaa – siten, ettei siitä ole järkevää epäilystä –, että 30.5.2006 todettu riidanalaisen sinetin tilan muutos johtui E.ON Energien toiminnasta. Todettuaan, ettei valittajan esittämä väite ollut abstrakti, toisin kuin komissio väitti, unionin yleinen tuomioistuin kuitenkin huomautti, ettei komissio

ollut soveltanut virheellisesti todistustaakkaa sääntöleviä periaatteita. Ensinnäkin riidanalaisen päätöksen 44 perustelukappaleessa todetaan unionin yleisen tuomioistuimen mukaan nimittäin nimenomaisesti, että ”komission asiana on esittää tarvittavat tosiseikat sinetin väitetyn murtamisen todistamiseksi”. Toiseksi unionin yleisen tuomioistuimen mukaan komissio perusteli toteamustaan sinetin murtamisesta riidanalaisen päätöksen 75 ja 76 perustelukappaleessa riidanalaisen sinetin tilalla aamulla 30.5.2006 eli sillä, että komission mukaan sen koko pinnalla esiintyi tekstejä ”VOID” ja sen takapuolella oli liimajäämiä, kuten komission ja Bundeskartellamtin tarkastajien ilmoituksista ja sinetin murtamista koskevassa pöytäkirjassa esitetyistä toteamuksista ilmenee. Lopuksi unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi E.ON Energien väitteet, jotka perustuivat riidanalaisen sinetin tilaa koskeviin vaihtoehtoisiin selityksiin, ja totesi, ettei komission todistustaakka ole tullut raskaammaksi sen vuoksi, että riidanalainen sinetti oli väitteen mukaan vanhentunut, eikä sen vuoksi, ettei ole otettu valokuvia, jotka todistavat riidanalaisen sinetin tilan ennen oven avaamista.

38 Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi valituksenalaisen tuomion 74–90 kohdassa toisen kanneperusteen, jonka mukaan tutkintaperiaatetta on loukattu, kun komissio ei tutkinut kaikkia asian kannalta merkityksellisiä seikkoja. Ensinnäkin unionin yleinen tuomioistuin totesi, ettei komissio jättänyt sijaa epäselvyyksille 29. ja 30.5.2006 välisenä yönä käytetyn Synton koostumuksen osalta, muun muassa, koska se pyysi siivousyritystä itseään toimittamaan sille täsmälleen samaa puhdistusainetta kuin se, jota kantajan tiloissa käytettiin kyseisenä yönä, ja koska se käytti tätä puhdistusainetta kokeiden toteuttamiseen. Toiseksi unionin yleinen tuomioistuin totesi, ettei sillä, että E.ON Energie otti esiin sen mahdollisuuden, että avainten haltijat olisivat päästäneet riidanalaiseen huoneeseen kolmansia henkilöitä tai että joku olisi tunkeutunut huoneeseen muulla tavoin, ole merkitystä nyt käsiteltävässä asiassa, koska vaikka asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaan komission on todistettava, että sinetti on murrettu tahallisesti tai tuottamuksellisesti, sen tehtävänä ei ole kuitenkaan osoittaa, että sinetöityyn huoneeseen on tosiasiallisesti kuljettu. Kolmanneksi unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi väitteen, jonka mukaan tarkastajille osoitetun kyselylomakkeen kysymyksen numero 6 muotoilu oli johdatteleva, ja huomautti, että sillä kysyttiin tarkastusryhmän jäseniltä seikoista, jotka puhuivat sinetin murtamisen toteamisen puolesta, kun otetaan huomioon sinetin murtamista koskevaan pöytäkirjaan kirjatut havainnot. Kukin tarkastajista mainitsi seikkoja, joita he henkilökohtaisesti muistivat.

39 Unionin yleinen tuomioistuin tutki valituksenalaisen tuomion 99–124 kohdassa kolmatta kanneperustetta, jonka mukaan oletus sinetin säännönmukaisesta kiinnittämisestä on virheellinen, ja totesi, ettei kanneperuste voi menestyä. Ensinnäkin unionin yleinen tuomioistuin totesi, että niiden todisteiden perusteella, joihin komissio tukeutui todetessaan riidanalaisen sinetin säännönmukaisen kiinnittämisen, eli sinetin kiinnittämistä koskevan pöytäkirjan ja niiden tarkastajien, jotka olivat läsnä riidanalaista sinettiä kiinnitettäessä, niille osoitetun kyselylomakkeen kysymykseen numero 3 antamien vastausten perusteella oli nimittäin mahdollista todeta, että riidanalainen sinetti oli kiinnitetty säännönmukaisesti 29.5.2006, että se oli siis kiinnittynyt huoneen G.505 oveen ja sen karmiin ja että se oli vahingoittumaton siinä mielessä, että siinä ei näkynyt tekstejä ”VOID” silloin, kun tarkastusryhmä poistui E.ON Energien tiloista.

40 Toiseksi unionin yleinen tuomioistuin tutki, saattoivatko E.ON Energien mainitsemat olosuhteet kyseenalaistaa edellä mainittujen todisteiden todistusarvon. Se hylkäsi väitteen, jonka mukaan ovea ei puhdistettu erityisesti ennen riidanalaisen sinetin kiinnittämistä, ja totesi erityisesti, että tarkastajat olivat varmistaneet alustan puhtauden ja että teknisen selosteen mukaan sinetin kiinnittämisestä likaiselle pinnalle seuraa se, että merkit ”VOID” eivät mahdollisesti ilmesty siinä tapauksessa, että sinetti murretaan, koska se ei ole kiinnittynyt riittävän hyvin. E.ON Energie ei myöskään osoittanut, että kyseisellä pinnalla olisi ollut muuta likaa kuin toimistossa tavanomaisesti esiintyvää pölyä. Siitä E.ON Energien mainitsemasta seikasta, että kyseinen pintamateriaali oli eloksoitua alumiinia, jota ei mainita riidanalaisen sinetin teknisessä selosteessa, unionin yleinen tuomioistuin totesi, että sinetin valmistajan, 3M:n, mukaan tällainen sinetti toimii asianmukaisesti alumiinista ja lakatusta alumiinista valmistetuilla ovilla, mutta täsmensi, että käyttämisestä soveltumattomalla pinnalla seuraa se, ettei sinetti kiinnity riittävästi alustaan, minkä vuoksi on mahdollista, että tekstit ”VOID” eivät ilmesty, jos

sinetti poistetaan paikaltaan. Lopuksi unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi perustelemattomana väitteen, jonka mukaan riidanalaista sinettiä ei ole irrotettu suojakalvostaan valmistajan ohjeiden mukaisesti.

41 Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi valituksenalaisen tuomion 134–156 kohdassa neljännen kanneperusteen, joka koskee väitteen mukaan virheellistä olettamaa riidanalaisen sinetin ”ilmeisestä tilasta” tarkastusta seuraavana päivänä. Ensinnäkin unionin yleinen tuomioistuin totesi, että niiden tosiseikkojen perusteella, joihin komissio tukeutui todetessaan sinetin murtamisen, eli sinetin murtamista koskevan pöytäkirjan, jonka mukaan riidanalainen sinetti oli kokonaisuudessaan liikkunut noin 2 mm pysty- ja sivusuunnassa ja teksti ”VOID” oli selvästi nähtävissä sinetin koko pinnalla, sekä niiden tarkastajien, jotka olivat läsnä, kun sinetin murtaminen todettiin, todistajanlausuntojen perusteella voitiin nimittäin todeta, että riidanalainen sinetti oli murrettu 29. ja 30.5.2006 välisenä yönä ja että kyseisen huoneen ovi oli siis voitu avata kyseisellä aikavälillä.

42 Toiseksi unionin yleinen tuomioistuin tutki, saattoivatko E.ON Energien mainitsemat seikat kyseenalaistaa edellä mainittujen seikkojen todistusarvon. Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi E.ON Energien väitteen, jonka mukaan tekstit ”VOID” näkyivät ainoastaan erittäin himmeästi ja ainoastaan osassa riidanalaista sinettiä. Se totesi muun muassa, että tekstien ”VOID” ilmestyminen on riittävää sen toteamiseksi, että riidanalainen sinetti oli siirtynyt, ja että kahdeksan paikalla ollutta tarkastajaa vahvistivat sinetin muuttuneen tilan. Siitä, että tarkastajat vertasivat riidanalaisen sinetin tilaa ja rakennuksen muihin osiin kiinnitettyjen sinettien tilaa toisiinsa, unionin yleinen tuomioistuin totesi, että koska tämä sinetin murtamistapaus oli ensimmäinen, oli perusteltua, että tarkastajat olivat vakuuttuneet asiasta vertaamalla sinettiä muihin sinetteihin. Siitä ei siis voida päätellä, että riidanalaisen sinetin tilasta olisi ollut epäilyjä. Väitteestä, jonka mukaan valokuvat, joihin komissio tukeutui, oli otettu oven avaamisen jälkeen, unionin yleinen tuomioistuin huomautti, ettei se ollut omiaan kyseenalaistamaan edellä mainittujen seikkojen todistusarvoa.

43 Tämän jälkeen unionin yleinen tuomioistuin tutki valituksenalaisen tuomion 166–171 kohdassa viidettä kanneperustetta, joka koski väitteen mukaan virheellistä olettamaa turvakalvon sopivuudesta komission sinettien viralliseen kiinnittämiseen, koska tämä kalvo on suunniteltu osoittamaan, ettei ”turvattua tilaa tai tuotetta” ole avattu. Unionin yleinen tuomioistuin totesi ensiksi, että vaikka riidanalaisen sinetin teknisessä selosteessa ei mainita nimenomaisesti käyttötarkoitusta, johon komissio on sinettiä käyttänyt, tästä teknisestä selosteesta ilmenee, että turvakalvon on osoitettava käsittely siten, että se vahingoittuu, kun etikettiä on yritetty poistaa, mikä vastaa täsmälleen komission käyttötarkoitusta. Sikäli kuin valmistaja suosittelee ylimääräisten turvakeinojen käyttämistä tilanteissa, joissa ”käsittelyllä voi olla erittäin vakavia seurauksia, kuten huomattavia taloudellisia menetyksiä”, teknisestä selosteesta ilmenee, että tätä suositellaan, koska on olemassa väärän negatiivisen reaktion mahdollisuus.

44 Toiseksi unionin yleinen tuomioistuin totesi, että E.ON Energien edustajat ovat myöntäneet, että riidanalainen sinetti oli kiinnitetty asetuksen N:o 1/2003 20 artiklan 2 kohdan d alakohdan mukaisesti, ja että on mahdollista katsoa, että jos E.ON Energie olisi epäillyt turvakalvon soveltuvuutta, se olisi välittömästi esittänyt epäilyksiä tältä osin sinettiä kiinnitettäessä. Kolmanneksi unionin yleinen tuomioistuin totesi tutkivansa E.ON Energien väitteet, jotka koskevat ”muita mahdollisia tapahtumankulkuja”, jotka ovat voineet vaikuttaa riidanalaisen sinetin tilaan, kuudennen kanneperusteen tutkinnan yhteydessä.

45 Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi valituksenalaisen tuomion 199–234 kohdassa kuudennen kanneperusteen, jonka mukaan komissio ei ottanut huomioon ”muita mahdollisia tapahtumankulkuja”, jotka ovat voineet aiheuttaa riidanalaisen sinetin tilan. Unionin yleinen tuomioistuin totesi, että lähtökohtaisesti sen yrityksen, joka vetoaa komission vahvistamien tosiseikkojen vaihtoehtoiseen selitykseen, on osoitettava yhtäältä sen seikan olemassaolo, johon se vetoaa, ja toisaalta se, että tämä seikka kyseenalaistaa niiden todisteiden todistusarvon, joihin komissio tukeutuu, ja se huomautti jo

todenneensa hylätessään neljännen kanneperusteen, että komissio saattoi perustellusti todeta, että riidanalainen sinetti oli murrettu 29. ja 30.5.2006 välisenä yönä. Näin ollen oli tutkittava, kykenikö E.ON Energie esittämään päinvastaiset todisteet.

46 Ensimmäiseksi unionin yleinen tuomioistuin totesi, ettei E.ON Energie ole osoittanut sellaisten ”ulkoisten vaikutusten” olemassaoloa, jotka olisivat aiheuttaneet tekstien ”VOID” ilmestymisen riidanalaisen sinetin pintaan. Se totesi erityisesti, ettei kyseinen yritys ole esittänyt todisteita siitä, että väitetty riidanalaisen sinetin maksimaalisen säilyvyysajan ylittyminen olisi syy-yhteydessä kyseisten tekstien ilmestymiseen, kun otetaan huomioon erityisesti se, että muissa käytetyissä sineteissä, jotka olivat peräisin samasta erästä, ei ollut tapahtunut positiivista reaktiota. Unionin yleinen tuomioistuin totesi myös, ettei E.ON Energie ollut osoittanut sen, että siivousyrityksen työntekijä käytti puhdistusainetta, Syntoa, sinetöidyn oven puhdistamiseen, aiheuttaneen riidanalaisen sinetin väärän positiivisen reaktion vaaraa. Unionin yleinen tuomioistuin totesi lisäksi, että E.ON Energien vastuulla oli joka tapauksessa tiedottaa siivousyritykselle riidanalaisen sinetin merkityksestä ja varmistaa, ettei siivousyrityksen työntekijä murra riidanalaista sinettiä.

47 Unionin yleinen tuomioistuin totesi myös, ettei E.ON Energie ole todistanut, että ilmankosteus Münchenissä kyseessä olevana yönä, mahdolliset värähtelyt ja tärinät, jotka mahdollisesti liittyvät sinetöidyn huoneen G.505 vieressä olevan huoneen G.506 käyttöön, tai näiden tekijöiden, riidanalaisen sinetin vanhentumisen ja Synton vaikutuksen yhteisvaikutus olisivat aiheuttaneet kyseisen sinetin tilan muuttumisen 29. ja 30.5.2006 välisenä yönä. Väitteestä, joka perustuu siihen, ettei huonetta G.505 ole avattu kyseisenä yönä, unionin yleinen tuomioistuin huomautti, kuten tämän tuomion 38 kohdassa todetaan, ettei komission tehtävänä ole osoittaa päinvastaista.

48 Toiseksi unionin yleinen tuomioistuin huomautti, etteivät E.ON Energien toimittamat asiantuntijalausunnot osoita, että sen mainitsemat olosuhteet olisivat aiheuttaneet riidanalaisen sinetin tilan muuttumisen, ja että ne ovat joka tapauksessa puutteelliset erityisesti testattujen näytteiden pienen koon, puhdistusaineen käytetyn määrän ja sen vuoksi, että E.ON Energie kieltäytyi käyttämästä alkuperäisiä sinettejä ja sallimasta komission virkamiehen osallistua kokeisiin. Kolmanneksi unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi merkityksettöminä tai toteen näyttämättöminä eri arvostelut, joita E.ON Energie esitti Kr:n komission pyynnöstä laatimista kertomuksista. Neljänneksi unionin yleinen tuomioistuin totesi, että kun otetaan huomioon se, ettei E.ON Energie ole esittänyt todisteita, jotka voisivat kyseenalaistaa komission esittämien seikkojen todistusarvon, ei ollut tarpeen lausua riidanalaisen päätöksen 7, 74 ja 75 perustelukappaleesta väitteen mukaan ilmenevästä ”väärien positiivisten reaktioiden mahdollisuudesta”.

49 Unionin yleinen tuomioistuin tutki valituksenalaisen tuomion 238–247 kohdassa seitsemättä kanneperustetta, joka koskee syyttömyysolettaman periaatteen loukkaamista. Huomautettuaan, että oikeuskäytännön mukaan kyseistä periaatetta sovelletaan kilpailusääntöjen rikkomista koskevissa menettelyissä, unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi E.ON Energien väitteet, joiden mukaan kyselylomake, joka osoitettiin asiantuntija Kr:lle 16.10.2007 päivätyllä kirjeellä, oli ”johdatteleva”.

50 E.ON Energien mukaan tässä kyselylomakkeessa Kr:ää pyydettiin muun muassa ilmoittamaan ne syyt, joiden vuoksi E.ON Energien toimittamat asiantuntijoiden kertomukset ”eivät ole ristiriidassa” hänen 8.5.2007 päivätyn oman kertomuksensa kanssa, ja ”vahvistamaan”, että E.ON Energien esittämien tekijöiden yhdistelmä ”ei ole voinut aiheuttaa” väärää positiivista reaktiota. Unionin yleinen tuomioistuin totesi erityisesti, että todistustaakka tältä osin oli E.ON Energiellä ja että kyselylomakkeella pyrittiin varmistamaan, olivatko E.ON Energien toimittamat kertomukset kyseenalaistaneet Kr:n ensimmäisen kertomuksen päätelmät, kun hän oli jo suullisesti esittänyt joitakin kommentteja kyseisten kertomusten sisältämistä toteamuksista. Lopuksi unionin yleinen tuomioistuin totesi, että Kr. muotoili esitetyt kysymykset toisessa kertomuksessaan uudelleen ”avoimina” ennen kuin vastasi niihin. Kaikilla näillä perusteilla unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi seitsemännen kanneperusteen.

51 Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi valituksenalaisen tuomion 254–263 kohdassa kahdeksannen kanneperusteen, joka koskee asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 1 kohdan rikkomista, koska komissio katsoi riidanalaisen päätöksen 101 perustelukappaleessa virheellisesti, että E.ON Energien on katsottava olevan vastuussa kolmansien henkilöiden toiminnasta, eikä nyt käsiteltävässä asiassa voi olla kyse huolimattomuudesta, koska siivousyrityksen työntekijä ei voinut tietää täyttävänsä sinetin murtamisen tunnusmerkistöä. Ensinnäkin unionin yleinen tuomioistuin katsoi, ettei E.ON Energien väitteillä, joiden mukaan avainten haltijat eivät avanneet kyseisen huoneen ovea, ole merkitystä, koska komission asiana ei ollut osoittaa, että kyseisessä huoneessa on tosiasiallisesti käyty. Toiseksi unionin yleinen tuomioistuin totesi, että riidanalaisen päätöksen 101 ja 103 perustelukappaleessa esitettyjen toteamusten mukaan, joita ei ole kiistetty, rakennuksessa oli sinetin murtamisen aikaan ainoastaan E.ON Energien valtuuttamia henkilöitä eikä väitettä, jonka mukaan ainoastaan avainten haltijat olivat tämän yrityksen yhteistyökumppaneita tai valtuutettuja edustajia, voida hyväksyä. Kolmanneksi sillä, ettei siivousyrityksen työntekijä tiennyt sen väitetyistä mahdollisista seurauksista, että riidanalaista sinettiä pyyhitään puhdistusaineeseen kastellulla pyyhkeellä, ei ole merkitystä, koska ei ole osoitettu, että oven puhdistaminen Syntolla saattoi tosiasiallisesti vaikuttaa sinetin tilaan. Neljänneksi unionin yleinen tuomioistuin totesi, että riidanalaisen sinetin vanhentumiseen liittyvät väitteet hylättiin kuudennen kanneperusteen tarkastelun yhteydessä.

52 Lopuksi unionin yleinen tuomioistuin tarkasteli valituksenalaisen tuomion 276–297 kohdassa yhdeksättä kanneperustetta, joka koskee EY 253 artiklan rikkomista ja suhteellisuusperiaatteen loukkaamista sakon määrää vahvistettaessa.

53 Ensimmäiseksi unionin yleinen tuomioistuin muistutti, että oikeuskäytännön mukaan toimen perusteluja on arvioitava asiaan liittyvien olosuhteiden ja erityisesti sen asiayhteyden ja asiaa koskevien oikeussääntöjen perusteella, eikä niissä tarvitse välttämättä esittää kaikkia asiaan liittyviä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja. Tämän jälkeen se totesi, että komissio tukeutui E.ON Energielle määrätyn sakon määrää määrittäessään kilpailusääntöjen rikkomisen vakavuuteen ja tapauksen erityisolosuhteisiin ja erityisesti siihen, että on olemassa viitteitä siitä, että E.ON Energie on rikkonut kilpailusääntöjä, siihen, että kyse oli asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 1 kohdan e alakohdan ensimmäisestä soveltamistapauksesta, ja siihen, että vahvistetulla sakolla on kuitenkin voitava taata tämän uuden säännöksen varoittava vaikutus.

54 Unionin yleinen tuomioistuin huomautti tästä, että koska komissio ei ole antanut suuntaviivoja asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 1 kohdan e alakohdan nojalla määrättävien sakkojen vahvistamisesta, sen ei tarvinnut esittää sakon perusmäärää ja mahdollisia raskauttavia tai lieventäviä olosuhteita absoluuttisena lukuna tai prosenttilukuna. Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi näin ollen väitteen, jonka mukaan riidanalaisen päätöksen perustelut ovat puutteelliset, ja väitteen, jonka mukaan tämän seurauksena puolustautumisoikeuksia on loukattu.

55 Toiseksi unionin yleinen tuomioistuin huomautti suhteellisuusperiaatteen loukkaamista koskevasta väitteestä, että oikeuskäytännön mukaan sakot eivät saa olla kohtuuttomia tavoitteisiin nähden, ja totesi, että komissio esitti perustellusti riidanalaisen päätöksen 105–108 perustelukappaleessa ne syyt, joilla sinetin murtamisesta muodostuva kilpailusääntöjen rikkominen oli sellaisenaan erityisen vakava rikkominen, kun otetaan huomioon erityisesti tarve taata sinetin murtamisen vuoksi määrätyn sakon varoittava vaikutus, jotta yritykset eivät voisi arvioida, että niille on edullista murtaa sinetti tarkastuksen yhteydessä. Komissio ei siis ottanut huomioon raskauttavia olosuhteita vaan pikemminkin mainitsi seikat, jotka oikeuttivat riittävän varoittavan sakon määräämisen sinetin murtamisen vuoksi.

56 E.ON Energien mainitsemien lieventävien olosuhteiden osalta unionin yleinen tuomioistuin korosti erityisesti, ettei se, että sinetti on murrettu tuottamuksellisesti eikä tahallisesti, muodosta lieventävää olosuhdetta eikä komissio lähtenyt nyt käsiteltävässä asiassa olettamasta, että rikkominen oli välttämättä tahallinen. Unionin yleinen tuomioistuin totesi myös, ettei komissiolla ollut mitään syytä ilmoittaa E.ON Energielle turvakalvon väitetystä ”erityisestä herkkyydestä”, eikä myöskään sillä, ettei ollut mahdollista todeta, että asiakirjoja olisi viety huoneesta G.505, ollut merkitystä. Merkitystä ei

ollut myöskään E.ON Energien ponnistelujen suuruudella asiantuntijalausuntojen saamiseksi ja kaikkien avainten haltijoiden kuulustelemiseksi, sillä nämä ponnistelut toteutettiin E.ON Energien puolustautumisoikeuksien käytön yhteydessä eivätkä ne helpottaneet komission tutkimuksia. Unionin yleinen tuomioistuin mainitsi, että komissio otti täysimääräisesti huomioon sen, että kyse oli ensimmäisestä sinetin murtamistapauksesta, ja totesi, että toisin kuin E.ON Energie väitti, 38 miljoonan euron suuruista sakkoa, joka vastasi noin 0,14:ää prosenttia yhtiön liikevaihdosta, ei voida pitää suhteettomana rikkomiseen nähden.

57 Näillä perusteilla unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi yhdeksännen kanneperusteen ja näin ollen E.ON Energien kanteen kokonaisuudessaan.

Asian käsittelyn vaiheet unionin tuomioistuimessa

Asianosaisten vaatimukset

58 E.ON Energie vaatii, että unionin tuomioistuin

— kumoaa valituksenalaisen tuomion ja riidanalaisen päätöksen

— toissijaisesti kumoaa valituksenalaisen tuomion ja riidanalaisen päätöksen siltä osin kuin se on määrätty maksamaan sakkoa ja korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja hyväksyy sen ensimmäisessä oikeusasteessa esittämät vaatimukset

— ainakin kumoaa valituksenalaisen tuomion ja palauttaa asian unionin yleisen tuomioistuimen käsiteltäväksi ja

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

59 Komissio vaatii, että unionin tuomioistuin

— hylkää valituksen kokonaisuudessaan ja

— velvoittaa E.ON Energien korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Suullisen käsittelyn aloittaminen uudelleen

60 Komissio pyysi 26.6.2012 päivätyllä kirjeellään suullisen käsittelyn aloittamista uudelleen. Vaatimuksensa tueksi komissio ilmoittaa olevansa julkisasiamiehen kannanoton kanssa eri mieltä kuudennen valitusperusteen osalta ja väittää, että osa julkisasiamiehen tältä osin esiin nostamista kysymyksistä on uusia, joten nyt käsiteltävässä asiassa ei ole noudatettu kontradiktorista periaatetta.

61 On palautettava mieleen, että unionin tuomioistuin voi omasta aloitteestaan tai julkisasiamiehen ehdotuksesta taikka myös asianosaisten pyynnöstä määrätä työjärjestyksensä 61 artiklan mukaisesti suullisen käsittelyn aloitettavaksi uudelleen, jos se katsoo, että sillä ei ole riittävää tietoa asiasta tai että asia olisi ratkaistava sellaisen argumentin perusteella, josta asianosaisilla ei ole ollut tilaisuutta lausua (ks. asia C-205/06, komissio v. Itävalta, tuomio 3.3.2009, Kok., s. I-1301, 13 kohta ja asia C-262/10, Döhler Neuenkirchen, tuomio 6.9.2012, 30 kohta).

62 Tältä osin on palautettava mieleen, että SEUT 252 artiklan toisen kohdan mukaan julkisasiamiehen tehtävänä on täysin puolueettomana ja riippumattomana esittää julkisessa istunnossa perustellut ratkaisuehdotukset asioissa, jotka Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön mukaan vaativat hänen myötävaikutustaan. Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus tai perustelut, joiden päätteeksi tämä

päätyy tiettyyn ratkaisuun, eivät sido unionin tuomioistuinta (ks. asia C-229/09, Hogan Lovells International, tuomio 11.11.2010, Kok., s. I-11335, 26 kohta). Tämän vuoksi se, että asianosainen ei yhdy julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksessa todettuun – riippumatta ratkaisuehdotuksessa tutkituista kysymyksistä –, ei sellaisenaan voi olla peruste suullisen käsittelyn aloittamiseksi uudelleen.

63 Koska unionin tuomioistuin katsoo julkisasiamiestä kuultuaan, että sillä on riittävästi tietoa voidakseen ratkaista asian ja että asiaa ei tarvitse ratkaista sellaisten argumenttien perusteella, joista asianosaisilla ei ole ollut tilaisuutta lausua, suullisen käsittelyn uudelleen aloittamista koskeva pyyntö on tämän vuoksi hylättävä.

Valitus

64 Aluksi on palautettava mieleen, että ainoastaan unionin yleinen tuomioistuin on toimivaltainen määrittämään asian tosiseikaston ja arvioimaan sitä ja lähtökohtaisesti arvioimaan sitä selvitystä, johon se on asian tosiseikastoa määrittäessään tukeutunut. Silloin, kun tämä selvitys on saatu asianmukaisesti ja todistustaakkaa sekä asian selvittämistä koskevia menettelysääntöjä ja yleisiä oikeusperiaatteita on noudatettu, ainoastaan unionin yleisen tuomioistuimen tehtävänä on arvioida sille esitetyn selvityksen näyttöarvoa. Lukuun ottamatta sitä tapausta, että tuomioistuimelle esitetty selvitys on otettu huomioon vääristyneellä tavalla, tämä arviointi ei näin ollen ole sellainen oikeuskysymys, että se sinänsä kuuluisi unionin tuomioistuimen harjoittaman valvonnan piiriin (asia C-535/06 P, Moser Baer India v. neuvosto, tuomio 3.9.2009, Kok., s. I-7051, 32 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

65 Sen sijaan silloin, kun unionin yleinen tuomioistuin on määrittänyt asian tosiseikaston tai arvioinut sitä, unionin tuomioistuimella on toimivalta harjoittaa valvontaansa, kun unionin yleinen tuomioistuin on luonnehtinut tosiseikastoa oikeudellisesti ja todennut sen oikeudelliset seuraukset (asia C-136/92 P, komissio v. Brazzelli Lualdi ym., tuomio 1.6.1994, Kok., s. I-1981, 49 kohta).

Ensimmäinen valitusperuste, jonka mukaan todistustaakan jakamisessa on tehty oikeudellinen virhe sekä syyttömyysolettaman periaatetta ja unionin oikeuden yleistä in dubio pro reo -periaatetta on loukattu

Asianosaisten lausumat

66 E.ON Energie katsoo, että myönnettyään valituksenalaisen tuomion 48 kohdassa, että komission on näytettävä toteamansa kilpailusääntöjen rikkominen toteen, unionin yleinen tuomioistuin käänsi todistustaakan kyseisen tuomion 55 kohdassa toteamalla, että kun komissio tukeutuu välittömiin todisteisiin jostain seikasta, kyseessä olevien yritysten tehtävänä on osoittaa, että komission esittämät todisteet ovat riittämättömiä. E.ON Energien mukaan unionin yleinen tuomioistuin ei ottanut huomioon erityisesti sitä, että todiste, joka koskee sellaisen sinetin murtamista, jonka säilyvyysaika oli kiistatta ylittynyt, ei ole riittävän täsmällinen todiste ja näin ollen lähtökohtaisesti riittävä rikkomisen osoittamiseksi. E.ON Energie arvostelee erityisesti sitä, että unionin yleinen tuomioistuin sovelsi analogisesti asiassa C-235/92 P, Montecatini vastaan komissio, 8.7.1999 annettua tuomiota (Kok., s. I-4539), ja katsoo, että tällaisen sinetin murtaminen ei, toisin kuin asiakirjatodiste, ole välitön ja riittävä todiste vaan moniselitteinen seikka. Lisäksi todisteet, joihin unionin yleinen tuomioistuin tukeutui, olivat sen mukaan ainoastaan välillisiä todisteita.

67 E.ON Energie huomauttaa myös, että nyt käsiteltävässä asiassa konkreettisesti käytetyn sinetin toimintaan liittyvä epävarmuus on komission vastuulla, koska se käytti sinettiä, jonka säilyvyysaika oli ylittynyt, eikä turvannut todisteita ennen oven avaamista. E.ON Energie lisää vastauskirjelmässään, että tämän vuoksi riidanalainen sinetti oli huonosti kiinnitetty, sillä sitä oikein kiinnitettäessä on noudatettava valmistajan tuotteen teknisessä selosteessa antamia ohjeita. E.ON Energien mukaan komission toiminnasta johtuva mahdottomuus esittää todisteita ei saa aiheuttaa sille vahinkoa. Tämä

seikka kääntää siis sen mukaan todistustaakan, joten unionin yleisen tuomioistuimen olisi pitänyt vaatia komissiota osoittamaan, että sinetti oli kiinnitetty oikein ja toimi normaalisti, sen sijaan, että se vaati E.ON Energietä todistamaan päinvastaista, kuten se teki valituksenalaisen tuomion 170 kohdassa. E.ON Energie korostaa, että ensimmäinen valitusperuste voidaan ottaa tutkittavaksi, sillä todistustaakan jakautuminen on oikeudellinen kysymys ja ilman tässä valitusperusteessa tarkoitettua oikeudellista virhettä unionin yleinen tuomioistuin olisi ehkä arvioinut nyt käsiteltävän asian tosiseikkoja eri tavalla. E.ON Energie ei siis riitauta unionin tuomioistuimessa unionin yleisen tuomioistuimen tosiseikkoja koskevia toteamuksia sellaisinaan.

68 Komission mukaan kysymys siitä, näyttikö se toteen sinetin murtamisen, kuuluu unionin yleisen tuomioistuimen toteuttamaan todisteiden arviointiin, jota unionin tuomioistuimen on valvottava ainoastaan rajoitetusti. Koska E.ON Energie ei ole väittänyt, että todisteet olisi tältä osin otettu huomioon vääristyneellä tavalla, ensimmäinen valitusperuste on komission mukaan jätettävä tutkimatta. Väitteellä, joka esitettiin ensimmäisen kerran ja siis liian myöhään vastauskirjelmässä ja jonka mukaan riidanalainen sinetti oli kiinnitetty huonosti sen vuoksi, että se oli vanhentunut, ei myöskään voida perustella E.ON Energien toivomaa todistustaakan kääntämistä.

69 Kuten unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 53–55 kohdassa, todisteita koskevat vaatimukset riippuvat komission mukaan niiden todisteiden luonteesta, joita se esittää osoittaakseen kilpailusääntöjen rikkomisen. Komissio huomauttaa, että vaikka se tukeutuu yhdenmukaistettujen menettelytapojen osalta yksinomaan huomioihin, jotka koskevat markkinakäyttäytymisen samankaltaisuutta, ja olettaa, ettei sitä voida selittää muuten kuin kyseessä olevien yritysten välisellä sopimuksella, kyseessä oleville yrityksille on syytöksestä vapautuakseen riittävää, että ne näyttävät toteen seikat, jotka selittävät tosiseikat toisin. Sen sijaan toisin on tilanteessa, jossa komissio voi viitata asiakirjoihin, joista ilmenee, että havaittu käyttäytyminen seuraa sopimuksesta, jolloin ei ole riittävää, että kyseessä olevat yritykset esittävät vaihtoehtoisen selityksen komission toteamille tosiseikoille. Tässä tilanteessa niiden on kiistettävä näiden komission esittämien asiakirjojen valossa todettujen tosiseikkojen olemassaolo.

70 Komission mukaan sekä kysymys siitä, täyttikö se velvoitteensa esittää aluksi näyttöä välittömien todisteiden avulla, että kysymys siitä, esittikö yritys päinvastaista näyttöä, kuuluvat todisteiden arviointiin. Lisäksi on niin, että kun otetaan huomioon riidanalaisen sinetin valmistajan antamat tiedot, nyt käsiteltävässä asiassa on kyse toimivan sinetin normaalista kiinnittämistilanteesta, joten E.ON Energien asiana on esittää päinvastaisia todisteita näyttääkseen toteen väärää positiivista reaktiota koskevan väitteensä. Komission mukaan E.ON Energie pyrkii esittämällä selvityksen todisteita koskevista vaatimuksista viemään unionin tuomioistuimen huomiota pois siitä, ettei se ole kyennyt kyseenalaistamaan vakavasti valmistajan kuvaamaa riidanalaisen sinetin toimintaa, jonka komission käytäntö on vahvistanut ja jonka tekninen asiantuntija, Kr, on tarkistanut.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

71 On palautettava mieleen, kuten unionin yleinen tuomioistuin totesi perustellusti valituksenalaisen tuomion 48 kohdassa, että kilpailuoikeuden alalla silloin, kun kyse on kilpailusääntöjen rikkomista koskevasta riita-asiasta, komission on näytettävä toteamansa rikkominen toteen ja sen on esitettävä oikeudellisesti riittävä näyttö siitä, että tämän rikkomisen perustana olevat tosiseikat ovat olemassa (asia C-185/95 P, Baustahlgewebe v. komissio, tuomio 17.12.1998, Kok., s. I-8417, 58 kohta; yhdistetyt asiat C-2/01 P ja C-3/01 P, BAI ja komissio v. Bayer, tuomio 6.1.2004, Kok., s. I-23, 62 kohta).

72 Lisäksi on niin, että jos tuomioistuin on epätietoinen, ratkaisu on tehtävä sen yrityksen hyväksi, jolle rikkomisen toteamista koskeva päätös on osoitettu (ks. vastaavasti asia 27/76, United Brands ja United Brands Continentaal v. komissio, tuomio 14.2.1978, Kok., s. 207, Kok. Ep. IV, s. 9, 265 kohta). Syyttömyysolettaman periaate on nimittäin unionin oikeuden yleinen periaate, joka nykyään mainitaan Euroopan unionin perusoikeuskirjan 48 artiklan 1 kohdassa.

73 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että syyttömyysolettaman periaatetta sovelletaan yrityksiä koskevien kilpailusääntöjen rikkomiseen liittyviin menettelyihin, jotka voivat johtaa sakkojen tai uhkasakkojen määräämiseen (ks. vastaavasti asia C-199/92 P, Hüls v. komissio, tuomio 8.7.1999, Kok., s. I-4287, 149 ja 150 kohta ja em. asia Montecatini v. komissio, tuomion 175 ja 176 kohta).

74 Jos komissio toteaa, että kilpailusääntöjä on rikottu, tukeutuen olettamaan siitä, ettei todettuja tosiseikkoja voida selittää muuten kuin kilpailua rajoittavalla käyttäytymisellä, unionin tuomioistuinten tosin on kumottava kyseessä oleva päätös, jos kyseessä olevat yritykset esittävät perustelut, jotka valaisevat komission toteamia tosiseikkoja eri tavalla ja joiden perusteella komission esittämä tosiseikkojen selitys, jonka perusteella se totesi yhteisön kilpailusääntöjä rikotun, voidaan korvata toisella uskottavalla selityksellä. Tällaisessa tilanteessa ei nimittäin voida katsoa, että komissio on näyttänyt toteen kilpailusääntöjen rikkomisen (ks. vastaavasti yhdistetyt asiat 29/83 ja 30/83, Compagnie royale asturienne des mines ja Rheinzink v. komissio, tuomio 28.3.1984, Kok., s. 1679, 16 kohta ja yhdistetyt asiat C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 ja C-125/85-C-129/85, Ahlström Osakeyhtiö ym. v. komissio, tuomio 31.3.1993, Kok., s. I-1307, Kok. Ep. XIV, s. I-123, 126 ja 127 kohta).

75 Unionin tuomioistuin on kuitenkin todennut myös, että kun komissio on voinut osoittaa, että yritys on osallistunut yritysten välisiin selvästi kilpailua rajoittaviin kokouksiin, unionin yleinen tuomioistuin saattoi perustellusti katsoa, että yrityksen oli esitettävä muu selitys näiden kokousten sisällöstä. Näin tehdessään unionin yleinen tuomioistuin ei ollut perusteettomasti kääntänyt todistustaakkaa eikä loukannut syyttömyysolettaman periaatetta (em. asia Montecatini v. komissio, tuomion 181 kohta).

76 Samoin unionin yleinen tuomioistuin totesi perustellusti valituksenalaisen tuomion 56 kohdassa, että kun komissio tukeutuu todisteisiin, jotka lähtökohtaisesti ovat riittäviä osoittamaan kilpailusääntöjen rikkomisen, ei riitä, että kyseessä oleva yritys vetoaa sellaisen seikan mahdollisuuteen, joka voisi vaikuttaa kyseisten todisteiden todistusarvoon, jotta komission olisi todistettava, että tämä seikka ei ole voinut vaikuttaa todisteiden todistusarvoon. Päinvastoin muutoin kuin tapauksissa, joissa kyseessä oleva yritys ei voi toimittaa tällaista todistetta komission käyttäytymisen vuoksi, kyseisen yrityksen tehtävänä on osoittaa oikeudellisesti riittävällä tavalla yhtäältä sen seikan olemassaolo, johon se vetoaa, ja toisaalta se, että tämä seikka kyseenalaistaa niiden todisteiden todistusarvon, joihin komissio tukeutuu.

77 Nyt käsiteltävässä asiassa E.ON Energie arvostelee unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se sovelsi analogisesti edellä mainitussa asiassa Montecatini vastaan komissio annetun tuomion 181 kohtaa sinetin murtamiseen, josta oli kyse asiassa, jossa valituksenalainen tuomio annettiin.

78 Siltä osin kuin E.ON Energie riitauttaa mahdollisuuden tähän analogiseen soveltamiseen, on todettava, ettei unionin yleinen tuomioistuin tehnyt mitään oikeudellista virhettä tältä osin valituksenalaisen tuomion 55 kohdassa ja sitä seuraavissa kohdissa tai sen 170 kohdassa. Koska komissio oli todennut sinetin murtamisen useiden todisteiden perusteella, joista yksi on sinetin murtamista koskeva pöytäkirja, unionin yleinen tuomioistuin saattoi edellä mainitussa asiassa Montecatini vastaan komissio annettua tuomiota analogisesti soveltamalla perustellusti katsoa, että E.ON Energien asiana oli esittää todisteet, jotka kyseenalaistavat tämän toteamuksen, eikä se näin tehdessään kääntänyt perusteettomasti todistustaakkaa eikä loukannut syyttömyysolettaman periaatetta.

79 Sikäli kuin E.ON Energie pyrkii perustelemaan ensimmäistä valitusperustetta riidanalaisen sinetin säilyvyysajan ylittymisellä, on riittävää todeta, että se riitauttaa unionin yleisen tuomioistuimen toteuttamat tosiseikkoja koskevat arvioinnit esitettyjen eri todisteiden osalta. Tältä osin sen väitteitä ei voida ottaa tutkittavaksi tämän tuomion 64 ja 65 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti.

80 Väitteestä, joka koskee nyt käsiteltävässä asiassa konkreettisesti käytetyn riidanalaisen sinetin moitteettomaan toimintaan liittyvää, komission vastuulla väitteen mukaan olevaa epävarmuutta, on huomautettava, kuten tämän tuomion 76 kohdassa todetaan, ettei unionin yleinen tuomioistuin tehnyt mitään oikeudellista virhettä, kun se katsoi, että todistustaakka oli E.ON Energiellä muutoin kuin

tapauksissa, joissa kyseessä oleva yritys ei voinut toimittaa tällaista todistetta komission itsensä käyttäytymisen vuoksi. Unionin yleinen tuomioistuin pohti oikeaa oikeudellista kysymystä ja totesi asiakysymyksen osalta sille toimitettujen todisteiden perusteella valituksenalaisen tuomion 57–63, 99–124 ja 134–156 kohdassa, että komission vastuulla olevaa epävarmuutta ei ollut osoitettu, joten todistustaakka oli tosiasiallisesti E.ON Energiellä. Sikäli kuin E.ON Energie riitauttaa tämän unionin yleisen tuomioistuimen toteuttaman tosiseikkojen arvioinnin, sen väitteitä ei oteta tutkittaviksi tämän tuomion 64 ja 65 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti.

81 Ensimmäinen valitusperuste on näin ollen hylättävä.

Toinen valitusperuste, jonka mukaan perusteluvelvollisuutta on laiminlyöty sovellettaessa todistustaakkaa koskevia periaatteita

Asianosaisten lausumat

82 E.ON Energie arvostelee unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se on laiminlyönyt sitä velvoittavaa perusteluvelvollisuutta virheellisen oikeudellisen luonnehdinnan vuoksi. Sen mukaan todistustaakan kääntämisen yhteydessä unionin yleinen tuomioistuin ei ottanut huomioon riidanalaisen sinetin todistusarvon ”kyseenalaistamista” koskevaa kriteeriä, jonka se esitti itse ensin valituksenalaisen tuomion 56 kohdassa, kun se edellytti kyseisen tuomion 202 ja 203 kohdassa todistetta siitä, että riidanalaisen sinetin maksimaalisen säilyvyysajan ylittyminen on välittömässä syy-yhteydessä väärän positiivisen reaktion ilmestymiseen. E.ON Energien mukaan kyseessä olevien perustelujen ristiriitaisuus ja riittämättömyys nostavat esiin oikeudellisen kysymyksen, ja toinen valitusperuste on siis otettava tutkittavaksi.

83 Komission mukaan tätä valitusperustetta ei ole otettava tutkittavaksi, koska E.ON Energie ei tarkoita valituksenalaisen tuomion perusteluja, jotka ovat selvät, vaan yksinomaan unionin yleisen tuomioistuimen toteuttamaa todisteiden arviointia. Missään tapauksessa tämä valitusperuste ei ole perusteltu.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

84 Toisin kuin komissio väittää, toinen valitusperuste voidaan ottaa tutkittavaksi. Koska E.ON Energie väittää valituksenalaisen tuomion 56 kohdassa asetetun oikeussäännön ja kyseisen tuomion 202 kohdassa tapahtuvan tämän säännön soveltamisen olevan ristiriidassa keskenään ja kyseenalaistaa siten sen päättelyn johdonmukaisuuden, jonka unionin yleinen tuomioistuin esitti todistustaakkaa koskevaa unionin oikeutta soveltaessaan, se esittää oikeuskysymyksen siitä, kuinka unionin yleinen tuomioistuin on soveltanut unionin oikeutta (asia C-412/05 P, Alcon v. SMHV, tuomio 26.4.2007, Kok., s. I-3569, 89 kohta).

85 Valitusperusteen perusteltavuudesta on riittävää huomauttaa, kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 37 kohdassa, että kun unionin yleinen tuomioistuin vahvistaa valituksenalaisen tuomion 56 kohdassa periaatteen, jonka mukaan E.ON Energien esittämän seikan on kyseenalaistettava niiden todisteiden todistusarvo, joihin komission analyysi tukeutuu, tämä edellyttää ilmiselvästi näiden välistä syy-yhteyttä.

86 Se E.ON Energien unionin yleisessä tuomioistuimessa mainitsema seikka, että riidanalaisen sinetin säilyvyysaika oli ylittynyt, voi nimittäin kyseenalaistaa sinetin pinnalla näkyneiden tekstien ”VOID” todistusarvon ainoastaan, jos osoitetaan, että kyseisen sinetin mahdollisen vanhentumisen ja näiden tekstien ilmenemisen välillä on syy–seuraus-suhde. Näin ollen on todettava, että kun unionin yleinen

tuomioistuin tutki syy–seuraus-suhteen olemassaoloa valituksenalaisen tuomion 202 ja 203 kohdassa, se ei soveltanut erilaista oikeudellista arviointiperustetta kuin se, jonka se mainitsi kyseisen tuomion 56 kohdassa.

87 Tämän vuoksi toinen valitusperuste on hylättävä.

Kolmas valitusperuste, jonka mukaan todisteet on otettu huomioon vääristyneellä tavalla, oikeusvaltioperiaatetta ja hyvän hallinnon periaatetta on loukattu sekä perustelut ovat epäjohdonmukaisia ja virheellisiä riidanalaisen sinetin kiinnittämisen säännönmukaisuuden arvioinnin osalta

Asianosaisten lausumat

88 Kolmannella valitusperusteellaan E.ON Energie kyseenalaistaa useilta osin unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 102–115 kohdassa esittämän riidanalaisen sinetin kiinnittämisen säännönmukaisuuden arvioinnin.

89 Ensinnäkin siitä, että todisteet on otettu huomioon vääristyneellä tavalla, E.ON Energie korostaa, että sinetin koskemattomuus käsittää sekä sisäisen että ulkoisen koskemattomuuden ja että ainoastaan ulkoinen koskemattomuus voidaan osoittaa viittaamalla pöytäkirjaan, jossa todistetaan sinetin kiinnittämisen säännönmukaisuus. E.ON Energien mukaan unionin yleinen tuomioistuin ei siis ottanut huomioon sinetin sisäistä koskemattomuutta, joka ei voinut näkyä selvästi ulkopuolelta sinä lyhyenä aikana, joka kului sen kiinnittämisen sekä sen välillä, kun tarkastusryhmä poistui tiloista. Kun unionin yleinen tuomioistuin ei ottanut huomioon tätä, se E.ON Energien mukaan loukkasi tämän seurauksena oikeusvaltioperiaatetta ja hyvän hallinnon periaatetta, sillä se ei kyennyt paljaalla silmällä arvioimaan komission toiminnan säännönmukaisuutta.

90 Lisäksi E.ON Energien mukaan unionin yleinen tuomioistuin otti riidanalaisen sinetin kiinnittämistä koskevan pöytäkirjan muodostaman todisteen huomioon vääristyneellä tavalla, kun se katsoi sen olevan toteava, mitä se ei ole, ja kun se oletti valituksenalaisen tuomion 104 kohdassa sen muodostavan riittävän todisteen siitä, että sinetti on kiinnitetty säännönmukaisesti. Kun lisäksi unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 115 kohdassa, että sinetti ”oli siis kiinnittynyt huoneen G.505 oveen ja sen karmiin ja että se oli vahingoittumaton siinä mielessä, että siinä ei näkynyt tekstejä ’VOID’ silloin, kun tarkastusryhmä poistui kantajan tiloista”, se käytti rajoittavia arviointiperusteita, joilla ei ole merkitystä, kun kyse on riidanalaisen sinetin sisäisestä kyvystä täyttää tehtävänsä. Tällöin unionin yleinen tuomioistuin rikkoi E.ON Energien mukaan logiikan lakeja.

91 Toiseksi E.ON Energie arvostelee unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se perusti analyysinsä komission ja Bundeskartellamtin tarkastajien lausumiin kyseisen sinetin kiinnittämisestä. E.ON Energien mukaan lausumilla ei ole merkitystä, koska kyseiset henkilöt eivät kykene arvioimaan riidanalaisen sinetin sisäistä koskemattomuutta.

92 Kolmanneksi E.ON Energie väittää, ettei sillä ollut mahdollisuutta tietää turvakalvon erityistä herkkyyttä eikä näin ollen mahdollisuutta tarkistaa sen konkreettisia ominaisuuksia. E.ON Energien mukaan unionin yleisen tuomioistuimen perustelut ovat tässä asiayhteydessä virheelliset, kun se totesi valituksenalaisen tuomion 105 kohdassa viitaten riidanalaisen päätöksen 51 perustelukappaleeseen, että E.ON Energien oletettiin tietävän ”varsin hyvin tällaisten merkkien [eli merkkien ’VOID’] merkityksen”. E.ON Energien mukaan ei voida sulkea pois sitä mahdollisuutta, että riidanalaisen sinetin piilevä virhe tai aiempi vahingoittuminen on voinut ilmetä vasta myöhemmin tai että kukaan ei ole kiinnittänyt riittävää huomiota tämän sinetin ulkoiseen koskemattomuuteen, koska sinetin toimintaa ei ole tunnettu.

93 Komissio katsoo, että kolmannella valitusperusteella E.ON Energie pyrkii todellisuudessa kyseenalaistamaan unionin yleisen tuomioistuimen esittämät tosiseikkoja koskevat toteamukset, joten tämä valitusperuste on jätettävä tutkimatta.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

94 Niiden väitteiden osalta, joiden mukaan todisteet on otettu huomioon vääristyneellä tavalla, on erotettava toisistaan, kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 50 kohdassa, unionin yleisen tuomioistuimen arvioinnin se osa, joka liittyy riidanalaisen sinetin koskemattomuuteen, ja se osa, joka liittyy sinetin kiinnittämistä koskevan pöytäkirjan todistusarvoon.

95 Sikäli kuin E.ON Energie kyseenalaistaa unionin yleisen tuomioistuimen arvioinnin, joka koskee riidanalaisen sinetin koskemattomuutta, on huomautettava, että se esittää oman määritelmänsä sinetin muuttumattomuudesta, jonka valossa se pyytää unionin tuomioistuinta valvomaan, miten unionin yleinen tuomioistuin on arvioinut todisteita.

96 Kysymys siitä, voitiinko riidanalaisen sinetin katsoa muuttuneen, ei kuitenkaan koske todisteiden huomioon ottamista vääristyneellä tavalla, vaan tosiseikkoja. E.ON Energie riitauttaa siis todellisuudessa riidanalaisen sinetin koskemattomuutta koskevan tosiseikkojen arvioinnin, jonka unionin yleinen tuomioistuin on toteuttanut sille esitettyjen todisteiden perusteella. Tästä seuraa, että tämän tuomion 64 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti näitä väitteitä ei voida ottaa tutkittavaksi tämän valituksen yhteydessä.

97 E.ON Energie ei myöskään selitä, miten unionin yleinen tuomioistuin olisi toteuttamallaan tosiseikkojen arvioinnilla loukannut oikeusvaltioperiaatetta ja hyvän hallinnon periaatetta. Näin ollen myös nämä väitteet on hylättävä.

98 Väitetystä riidanalaisen sinetin kiinnittämistä koskevan pöytäkirjan huomioon ottamisesta vääristyneellä tavalla on todettava, kuten julkisasiamies teki ratkaisuehdotuksensa 56 kohdassa, että se oli todistusvoimainen, ellei päinvastaista todisteta, sen osalta, että sinetti oli kiinnitetty säännönmukaisesti ja että se oli kiinnittynyt huoneen G.505 oveen, minkä komission ja Bundeskartellamtin edustajat totesivat 29.5.2006 illalla. E.ON Energien tätä koskevissa väitteissä ei osoiteta mitään aineellista virhettä siinä, miten unionin yleinen tuomioistuin tulkitsi kyseistä pöytäkirjaa, eikä siinä mainita mitään seikkaa, joka voisi osoittaa, että pöytäkirjaa rasittaisivat paikkansapitämättömät toteamukset tai ilmoitukset.

99 Väitteet riidanalaisen sinetin kiinnittämistä koskevan pöytäkirjan huomioon ottamisesta vääristyneellä tavalla on näin ollen hylättävä perusteettomina.

100 E.ON Energien unionin yleiselle tuomioistuimelle esittämästä arvostelusta, joka koskee tarkastajien lausuntojen merkityksellisyyttä, koska tarkastajat eivät väitteen mukaan kykene arvioimaan kyseisen sinetin sisäistä toimintaa, on huomautettava, kuten tämän tuomion 95 kohdassa todetaan, että tällöin se pyrkii siihen, että käyttöön otetaan sen oma määritelmä sinetin muuttumattomuudesta. Kuten unionin tuomioistuin toteaa tämän tuomion 96 kohdassa, kysymys siitä, voitiinko riidanalaisen sinetin katsoa muuttuneen, on kuitenkin tosiseikkoja koskeva kysymys, joka kuuluu yksinomaan unionin yleisen tuomioistuimen toimivaltaan.

101 Tämän tuomion 64 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaan ainoastaan unionin yleinen tuomioistuin on toimivaltainen arvioimaan sille toimitettujen todisteiden näyttöarvoa, kun selvitys, johon se on asian tosiseikastoa määrittäessään tukeutunut, on saatu asianmukaisesti ja todistustaakkaa sekä asian selvittämistä koskevia menettelysääntöjä ja yleisiä oikeusperiaatteita on noudatettu (ks. vastaavasti myös asia C-328/05 P Carbon v. komissio, tuomio 10.5.2007, Kok., s. I-3921, 41 kohta

oikeuskäytäntöviittauksineen). Väitteillään, jotka koskevat tarkastajien lausuntojen merkityksellisyyttä, E.ON Energie pyrkii kyseenalaistamaan sen todistusarvon, jonka unionin yleinen tuomioistuin on katsonut näillä todisteilla olevan. Tämän vuoksi nämä väitteet on jätettävä tutkimatta.

102 E.ON Energien perustelujen puutteellisuutta koskeva väite on vaikutukseton, koska se liittyy unionin yleisen tuomioistuimen päättelyn ylimääräisenä huomautuksena esitettyyn perusteluun. Unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 105 kohdassa esittämä toteamus, jonka mukaan E.ON Energie tiesi ”varsin hyvin [merkkien ’VOID’] merkityksen” ja jota tämä väite koskee, on osa päättelyä, joka perustuu siihen, ettei E.ON Energie esittänyt vastalauseita riidanalaisen sinetin kiinnittämisestä ennen näiden merkkien ilmestymistä, ja jolla ainoastaan vahvistetaan toteamukset, jotka unionin yleinen tuomioistuin esitti muiden todisteiden perusteella.

103 Edellä esitetyn perusteella kolmas valitusperuste on hylättävä kokonaisuudessaan.

Neljäs valitusperuste, jonka mukaan perustelut ovat epäjohdonmukaiset riidanalaisen sinetin maksimaalisen säilyvyysajan ylittymistä koskevan väitteen arvioinnin osalta

Asianosaisten lausumat

104 E.ON Energie vetoaa perustelujen puutteellisuuteen, joka liittyy väitettyyn ”logiikan lakien” rikkomiseen. Sen mukaan valituksenalaisen tuomion 203 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin tekee siitä toteamuksesta, että E.ON Energien rakennukseen kiinnitetyt muut sinetit toimivat hyvin, loogisesti selittämättömän päätelmän, jonka mukaan myös riidanalaisen sinetin on täytynyt toimia oikein. E.ON Energien mukaan sarjatuotannolle on nimenomaan ominaista se, että tietty vika aiheuttaa virheitä ainoastaan yksittäisissä tuotteissa. Komissio ei ole näyttänyt toteen, että kaikki samasta erästä peräisin olevat sinetit ovat virheettömiä. Lisäksi nyt käsiteltävässä asiassa on E.ON Energien mukaan kiistatonta, että muita sinettejä ei ole kiinnitetty oviin, jotka koostuvat äänieristetyistä levyistä ja eloksoidusta alumiinista valmistetusta karmista, vaan kolmeen mappikaappiin. E.ON Energie täsmentää, että se riitauttaa unionin yleisen tuomioistuimen esittämien toteamusten logiikan eikä sen toteuttamia tosiseikkoja koskevia arviointeja.

105 Komission mukaan neljäs valitusperuste on jätettävä tutkimatta sillä perusteella, että E.ON Energie riitauttaa ainoastaan unionin yleisen tuomioistuimen toteuttamat tosiseikkoja koskevat arvioinnit, ja joka tapauksessa se on perusteeton.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

106 Sikäli kuin unionin yleinen tuomioistuin tukeutuu valituksenalaisen tuomion 203 kohdassa siihen, että kaikki kyseessä olevat sinetit ovat peräisin samasta erästä, kyse on tosiseikkoja koskevasta toteamuksesta, jota tämän tuomion 64 ja 65 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti E.ON Energie ei voi riitauttaa unionin tuomioistuimessa, ellei tosiseikkoja ole otettu huomioon vääristyneellä tavalla.

107 Väitteestä, jossa E.ON Energie tukeutuu niiden alustojen, joihin kyseessä olevat sinetit on kiinnitetty, väitettyihin eroihin, on todettava, ettei siinä kiistetä valituksenalaisen tuomion 122 kohdassa esitettyä nimenomaista toteamusta, jonka mukaan valmistajan ohjeiden mukaan, joita tukevat komission asiantuntijan toteuttamat kokeet, käytetty sinettityyppi ”sopi käytännössä kaikille alustoille”. Näissä olosuhteissa tämä väite on vaikutukseton, koska siinä ei oteta huomioon unionin yleisen tuomioistuimen perustelujen taustalla olevaa avaintekijää eikä sillä siis voida kyseenalaistaa näitä perusteluja.

108 Lopuksi on lisättävä, että komissio huomauttaa perustellusti, että jos yritys voisi kyseenalaistaa sinetin todistusarvon vetoamalla pelkkään sen viallisuutta koskevaan mahdollisuuteen, komissiolla ei olisi mitään mahdollisuutta käyttää sinettejä. Näin ollen tällainen väite, jota eivät tue todisteet, jotka osoittaisivat riidanalaiseen sinettiin vaikuttavan virheellisyyden, ei voi menestyä.

Viides valitusperuste, jonka mukaan asian selvittämisessä on ollut sääntöjenvastaisuuksia, in dubio pro reo -periaatetta on loukattu ja riidanalaisen sinetin tilan arviointi on ristiriitainen

Asianosaisten lausumat

109 E.ON Energie arvostelee unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se on rikkonut asianmukaista asian selvittämistä koskevia sääntöjä ja logiikan lakeja sekä loukannut in dubio pro reo -periaatetta. E.ON Energien mukaan unionin yleinen tuomioistuin teki erityisesti valituksenalaisen tuomion 146 kohdassa oikeudellisen virheen, kun se hylkäsi vaikutuksettomana väitteen, joka koskee tekstien ”VOID” tilaa oven karmin päällä. Tällöin unionin yleinen tuomioistuin lausui vastoin omia toteamuksiaan sekä komission riitauttamatonta selvitystä. E.ON Energien mukaan komission omasta selvityksestä nimittäin seuraa, että sinetin kunkin siirtämisen pitää aiheuttaa kirjainten vahingoittuminen, joten koskemattomien merkkien ”VOID” olemassaolo osoittaa, että sinetin irrottaminen ja sitä seuraava uudelleenkiinnittäminen voidaan sulkea pois. Jos väärää positiivista reaktiota riidanalaisen sinetin siinä osassa, joka oli kiinnittynyt oven karmiin, ei voida sulkea pois, E.ON Energien mukaan on katsottava in dubio pro reo -periaatteen mukaisesti, että sama voi koskea sinetin sitä osaa, joka oli kiinnittynyt ovilevyyn, minkä perusteella on myös mahdollista kiistää toteamus, jonka mukaan tekstien ”VOID” ilmestyminen riidanalaiseen sinettiin tai ainakin sen osaan merkitsee joka tapauksessa sitä, että kyseinen sinetti on murrettu ja tarraa on siirretty.

110 Lisäksi E.ON Energie väittää sen, ettei unionin yleinen tuomioistuin määrännyt tältä osin asian selvittämistoimista, olevan asianmukaista asian selvittämistä koskevien sääntöjen vastaista. Se korostaa tältä osin, että kysymys siitä, onko tietyn todisteen osalta noudatettu asianmukaisia asian selvittämistä koskevia sääntöjä ja asiassa sovellettavia periaatteita – myös in dubio pro reo -periaatetta – on oikeudellinen kysymys.

111 Komissio kiistää nämä väitteet ja katsoo erityisesti, että E.ON Energie pyrkii jälleen kiistämään tosiseikkoja koskevia toteamuksia. Näin ollen viides valitusperuste on komission mukaan jätettävä tutkimatta.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

112 Aluksi on huomautettava, että valitus on jätettävä tutkimatta sikäli kuin siinä vain kerrataan unionin yleisessä tuomioistuimessa jo esitetyt perusteet ja perustelut, mukaan lukien ne, joiden pohjana olevien tosiseikkojen osalta se on nimenomaisesti omaksunut eri näkemyksen, ilman että valitukseen edes sisältyisi perusteluja, joiden tarkoituksena olisi erityisesti osoittaa unionin yleisen tuomioistuimen tuomioon sisältyvä oikeudellinen virhe. Tällaisella valituksella näet pyritään tosiasiassa ainoastaan siihen, että unionin yleisessä tuomioistuimessa esitetty kanne tutkitaan uudelleen, mikä ei kuulu unionin tuomioistuimen muutoksenhakua koskevaan toimivaltaan (yhdistetyt asiat C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ja C-219/00 P, Aalborg Portland ym. v. komissio, tuomio 7.1.2004, Kok., s. I-123, 51 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

113 Sen sijaan kun valittaja riitauttaa unionin yleisen tuomioistuimen tekemän unionin oikeuden tulkinnan tai soveltamisen ensimmäisessä oikeusasteessa tarkasteltuja oikeuskysymyksiä voidaan käsitellä uudelleen valituksen yhteydessä. Mainitun menettelyn tarkoitus jäisi nimittäin osaksi toteutumatta,

jollei valittaja voisi tällä tavoin perustaa valitustaan perusteisiin ja perusteluihin, jotka on esitetty jo unionin yleisessä tuomioistuimessa (asia C-229/05 P, PKK ja KNK v. neuvosto, tuomio 18.1.2007, Kok., s. I-439, 32 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

114 Nyt käsiteltävässä asiassa E.ON Energie vetoaa in dubio pro reo -periaatteen loukkaamiseen sekä väitettyyn perustelujen ristiriitaisuuteen, ja ainoat selitykset, jotka se esittää väitteidensä tueksi, merkitsevät tosiasiallisesti unionin yleisen tuomioistuimen sille esitettyjen todisteiden perusteella tekemien tosiseikkoja koskevien toteamusten kyseenalaistamista. E.ON Energie ei siis selitä oikeudellisia virheitä, jotka sen mukaan rasittavat unionin yleisen tuomioistuimen arviointia, eikä riitauta sitä, miten unionin yleinen tuomioistuin tulkitsee tai soveltaa unionin oikeutta.

115 Asian selvittämistoimesta, jota unionin yleinen tuomioistuin ei toteuttanut, on huomautettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan on yksinomaan unionin yleisen tuomioistuimen asiana arvioida, onko sen ratkaistavana olevissa asioissa käytettävissä olevia tietoja tarpeen täydentää. Oikeudenkäyntiasiakirjojen todistusarvo kuuluu sen yksinomaiseen toimivaltaan, joka koskee tosiseikkojen arviointia, jota myös vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin tuomioistuin ei valvo ratkaistessaan valitusasiaa, ellei tosiseikkoja tai todisteita ole otettu huomioon vääristyneellä tavalla (ks. asia C-119/97 P, Ufex ym. v. komissio, tuomio 4.3.1999, Kok., s. I-1341, 66 kohta ja asia C-315/99 P, Ismeri Europa v. tilintarkastustuomioistuin, tuomio 10.7.2001, Kok., s. I-5281, 19 kohta).

116 Minkään muutoksenhaun yhteydessä esitetyn seikan perusteella ei voida katsoa, että näin olisi esillä olevassa asiassa. Kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 84 kohdassa, unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 146 kohdassa esittämää toteamusta, jonka mukaan riidanalainen sinetti oli irrotettu huoneen G.505 ovesta 29. ja 30.5.2006 välisenä aikana, perustellaan nimittäin oikeudellisesti riittävällä tavalla sillä, että unionin yleinen tuomioistuin tarkasteli kyseisen tuomion 136–145 kohdassa hallussaan olevia todisteita.

117 Näin ollen unionin yleistä tuomioistuinta ei voida arvostella siitä, ettei se hyväksynyt E.ON Energien vaatimusta ylimääräisten asian selvittämistoimien määräämisestä.

118 Edellä esitetyn perusteella viides valitusperuste on hylättävä.

Kuudes valitusperuste, joka koskee oikeudellista virhettä ja erityisesti suhteellisuusperiaatteen loukkaamista arvioitaessa kilpailusääntöjen rikkomisen vakavuutta ja sakon määrää

Asianosaisten lausumat

119 E.ON Energie väittää, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen ja erityisesti loukkasi suhteellisuusperiaatetta, kun se ei kilpailusääntöjen rikkomisen vakavuuden ja sakon määrän arvioinnissaan ottanut huomioon sitä, ettei komissio esittänyt mitään todistetta osoittaakseen, että huoneen G.505 ovi oli todellakin avattu tai että asiakirjoja oli viety. Sen mukaan kyse oli kuitenkin ratkaisevista todisteista, koska valituksenalaisen tuomion 291 kohdassa ilmoitettuna sinetin kiinnittämisen tavoitteena on välttää sinetöityyn huoneeseen sijoitettujen asiakirjojen käsittely. Se lisää, että unionin yleisen tuomioistuimen olisi täyttä harkintavaltaansa käyttäen pitänyt tämän vuoksi alentaa sakon määrää. Lisäksi E.ON Energie katsoo, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen asian selvittämistä koskevien sääntöjen suhteen, kun se ei määrännyt asian selvittämistoimea oven avaamista koskevan kysymyksen osalta.

120 E.ON Energie väittää myös, että se, että komissio käytti sinettejä, joiden säilyvyysaika oli ylittynyt, aiheutti epävarmuuden, joka unionin yleisen tuomioistuimen olisi pitänyt ottaa huomioon vahvistaessaan sakon määrää. E.ON Energie vetoaa tältä osin analogisesti yhdistetyissä asioissa 40/73-48/73, 50/73, 54/73-56/73, 111/73, 113/73 ja 114/73, Suiker Unie ym. vastaan komissio, 16.12.1975 annettuun tuomioon (Kok., s. 1663, 556 kohta), jossa yhteisöjen tuomioistuin totesi

lähinnä, että tietystä käytännöstä seuraavaa kilpailusääntöjen rikkomista ei voida ottaa huomioon vahvistettaessa sakon määrää, koska ei voida sulkea pois sitä, että komission tiedonannon sanamuodon perusteella oli mahdollista uskoa, että tällainen käytäntö kuitenkin hyväksyttiin unionin oikeuden mukaisena.

121 E.ON Energien mukaan unionin yleinen tuomioistuin ei ottanut huomioon lieventävää olosuhdetta, joka oli seurausta siitä, että komissio oli itse aiheuttanut epäselvän tilanteen, joka koski riidanalaisen sinetin tilaa ja joka saattoi johtaa harhaan ja jota ei ollut mahdollista selventää jälkikäteen. Unionin tuomioistuimen asiana on muutoksenhaun yhteydessä harjoittamansa valvonnan puitteissa yksilöidä ja ottaa huomioon kaikki tietyn käyttäytymisen vakavuuden arvioimiseksi merkitykselliset tekijät.

122 Komissio kiistää nämä väitteet ja vaatii unionin tuomioistuinta hylkäämään kuudennen valitusperusteen.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

123 Aluksi on huomautettava, että SEUT 261 artiklan ja asetuksen N:o 1/2003 31 artiklan mukaan unionin yleisellä tuomioistuimella on täysi harkintavalta komission määräämien sakkojen osalta.

124 Unionin yleinen tuomioistuin voi näin ollen paitsi pelkästään valvoa sakkojen laillisuutta myös korvata komission arvioinnin omallaan ja näin ollen poistaa määrätyn sakon tai uhkasakon tai alentaa tai korottaa sitä (asia C-3/06, Groupe Danone v. komissio, tuomio 8.2.2007, Kok., s. I-1331, 61 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

125 Unionin tuomioistuimen asiana ei sen sijaan ole korvata kohtuullisuussyistä unionin yleisen tuomioistuimen harkintaa omallaan, kun se lausuu oikeuskysymyksistä valitusasiassa sen jälkeen, kun unionin yleinen tuomioistuin on ratkaissut täyden harkintavaltansa perusteella unionin oikeuden rikkomisesta yrityksille määrättyjen sakkojen suuruuden (ks. vastaavasti asia C-310/93 P, BPB Industries ja British Gypsum v. komissio, tuomio 6.4.1995, Kok., s. I-865, 34 kohta ja asia C-248/98 P, KNP BT v. komissio, tuomio 16.11.2000, Kok., s. I-9641, 54 kohta).

126 Näin ollen ainoastaan, jos unionin tuomioistuin arvioi, että seuraamuksen taso on paitsi epäasianmukainen myös liiallinen, minkä vuoksi se on suhteellisuusperiaatteen vastainen, on aihetta todeta, että unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen sen vuoksi, että sakon määrä on epäasianmukainen.

127 E.ON Energien väitteistä, joiden mukaan nyt käsiteltävässä asiassa määrätty sakko on suhteellisuusperiaatteen vastainen, unionin yleinen tuomioistuin esitti valituksenalaisen tuomion 294 kohdassa päätökselleen vahvistaa sakon määräksi 38 miljoonaa euroa kolme perustelua, joista ensimmäinen koskee sinetin murtamisen erityistä vakavuutta, toinen E.ON Energien kokoa ja kolmas tarvetta taata sakon riittävän varoittava vaikutus.

128 Näistä perusteluista ensimmäisen osalta on todettava, kuten komissio huomauttaa, että unionin yleinen tuomioistuin selitti valituksenalaisen tuomion 85 ja 218 kohdassa aivan oikein, ettei sinetin murtamisen täyttävän tunnusmerkistön kannalta merkitystä ole sillä, onko sinetöityyn huoneeseen tosiasiallisesti kuljettu vai ei. Asetuksen N:o 1/2003 20 artiklan 2 kohdan d alakohdan ja 23 artiklan 1 kohdan e alakohdan tavoitteena on suojata tarkastuksia uhalta, joka johtuu pelkästä sinetin murtamisesta, joka aiheuttaa siten epäilyn sinetöidyssä huoneessa olevien todisteiden koskemattomuudesta.

129 Tämä huomioon ottaen on todettava, ettei unionin yleinen tuomioistuin ole tehnyt oikeudellista virhettä, kun se katsoi valituksenalaisen tuomion 294 kohdassa, että sinetin murtamisen muodostama kilpailusääntöjen rikkominen on luonteeltaan erityisen vakava, ja että näin ollen on hylättävä E.ON Energien väitteet, joiden mukaan tätä arviointia olisi pitänyt muuttaa sen vuoksi, ettei huoneen G.505 ovea ollut väitteen mukaan avattu 29. ja 30.5.2006 välisenä yönä.

130 Näistä perusteluista toisen osalta, joka koskee E.ON Energien kokoa, on huomautettava, että unionin yleinen tuomioistuin mainitsi valituksenalaisen tuomion 296 kohdassa arvioidakseen sakon oikeasuhteisuutta E.ON Energien kokoon nähden sen seikan, että sille määrätty 38 miljoonan euron sakko vastaa 0,14:ää prosenttia sen vuotuisesta liikevaihdosta. Tältä osin on riittävää huomauttaa, ettei E.ON Energie kiistänyt tätä jo riidanalaisen päätöksen 113 perustelukappaleessa mainittua prosenttilukua unionin yleisessä tuomioistuimessa eikä unionin tuomioistuimessa ja että kyse on siis tämän valituksen yhteydessä totena pidettävästä seikasta.

131 Näissä olosuhteissa on todettava, ettei E.ON Energie ole esittänyt mitään perustelua, jolla se voisi osoittaa, ettei se, että unionin yleinen tuomioistuin vahvisti tämänsuuruisen sakon, ollut oikeassa suhteessa yrityksen kokoon sellaisenaan.

132 Samoin kolmannesta perustelusta, joka koskee tarvetta taata sakon riittävän varoittava vaikutus, on huomautettava, että asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdan nojalla komissio voi todetessaan EY 81 ja EY 82 artiklassa tarkoitettujen aineellisten sääntöjen rikkomisen määrätä sakon, jonka määrä on enintään 10 prosenttia kyseessä olevan yrityksen edellisen tilikauden liikevaihdosta. Näin ollen yritys, joka estää komission tarkastuksia murtamalla sinettejä, jotka komissio on kiinnittänyt turvatakseen asiakirjojen koskemattomuuden tarkastukseen tarvittavana aikana, voi hävittämällä komission keräämiä todisteita välttää tällaisen seuraamuksen, ja tällainen toiminta on näin ollen tehtävä vähemmän houkuttelevaksi asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 1 kohdan mukaisesti vahvistettavan sakon määrällä. Siitä hetkestä alkaen, jona sinetin murtaminen todetaan, ei voida sulkea pois sitä mahdollisuutta, että yritys olisi toiminut näin.

133 Kun kyse on sakosta, joka E.ON Energielle voidaan määrätä asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdan nojalla, jos moitittu toiminta näytetään toteen, riidanalaisessa päätöksessä määrättyä 38 miljoonan euron suuruista sakkoa, jonka unionin yleinen tuomioistuin vahvisti valituksenalaisessa tuomiossa ja joka vastaa 0,14:ää prosenttia E.ON Energien vuotuisesta liikevaihdosta, ei voida pitää liiallisena sakon varoittavan vaikutuksen takaamista koskevaan tarpeeseen nähden. Lisäksi on hyödyllistä lisätä, että esittäessään valituksenalaisen tuomion 294 kohdassa tämän tuomion 127 kohdassa mainitut kolme perustetta unionin yleinen tuomioistuin perusteli oikeudellisesti riittävällä tavalla määrätyn seuraamuksen oikeasuhteisuutta koskevaa päätöstään, jonka se teki täyttä harkintavaltaansa käyttäessään.

134 Edellä esitetyn perusteella on hylättävä kokonaisuudessaan E.ON Energien väitteet, joiden mukaan suhteellisuusperiaatetta on loukattu arvioitaessa kilpailusääntöjen rikkomisen vakavuutta ja sakon määrää.

135 E.ON Energien todistelua koskevista väitteistä, joiden mukaan unionin yleisen tuomioistuimen olisi pitänyt toteuttaa asian selvittämistoimia todetakseen, oliko huoneen G.505 ovi avattu 29. ja 30.5.2006 välisenä yönä, ja jos oli, millä tavalla, on huomautettava, että tämän tuomion 115 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti yksinomaan unionin yleisen tuomioistuimen asiana on arvioida, onko sen ratkaistavana olevissa asioissa käytettävissä olevia tietoja tarpeen täydentää. Näin ollen sitä ei kuudennen valitusperusteen yhteydessä voida arvostella siitä, että se päätti muun muassa valituksenalaisen tuomion 84–86 kohdassa olla täydentämättä näitä tietoja ja erityisesti olla kuulematta avainten haltijoita todistajina, varsinkin, kun he olivat jo antaneet valaehtoiset lausunnot hallinnollisen menettelyn kuluessa.

136 E.ON Energien väitteestä, joka perustuu siihen, että komissio oli itse aiheuttanut epäselvän tilanteen, joka johti harhaan ja jota ei ollut mahdollista selvittää jälkikäteen, on huomautettava, että edellä mainituissa yhdistetyissä asioissa Suiker Unie ym. vastaan komissio annettua tuomiota, johon E.ON Energie vetoaa tässä yhteydessä, ei voida soveltaa nyt käsiteltävässä asiassa. Unionin tuomioistuin on jo hylännyt valitusperusteet, joilla pyritään kyseenalaistamaan unionin yleisen tuomioistuimen toteuttamat tosiseikkojen arvioinnit ja erityisesti arviointi, jonka mukaan riidanalaisen sinetin säilyvyysajan ylittyminen ei vaikuttanut sen toimintakykyyn ja joka esitettiin valituksenalaisen tuomion 63 ja 199–203 kohdassa ja palautettiin mieliin sakon vahvistamisen yhteydessä kyseisen tuomion 290 kohdassa. E.ON Energiellä ei siis olisi ollut mitään syytä vastustaa riidanalaisen sinetin käyttämistä, vaikka se olisi tiennyt säilyvyysajan ylittymisestä, eikä tätä koskevan tiedon puuttumista sinetin kiinnittämishetkellä voida näin ollen pitää lieventävänä olosuhteena.

137 Muutoin on riittävää todeta, että kuudennen valitusperusteen yhteydessä esittämillään väitteillä E.ON Energie pyrkii siihen, että tosiseikat tai sakon määrän oikeasuhteisuus arvioidaan uudelleen. Tämän tuomion 64 ja 125 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti tällaisia väitteitä ei voida ottaa tutkittavaksi.

138 Edellä esitetyn perusteella kuudes valitusperuste ja näin ollen valitus kokonaisuudessaan on hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

139 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan, jota sovelletaan saman työjärjestyksen 118 artiklan nojalla valitusmenettelyyn, asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut, että E.ON Energie velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, ja koska tämä on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Valitus hylätään.

2) E.ON Energie AG velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Allekirjoitukset